

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА

МАТЕРІАЛИ

VI МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

11 – 13 жовтня 2018 р.

ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА

ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ

м.Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Матеріали VI Міжнародної науково-практичної конференції 11-13 жовтня 2018 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2018. – 327 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку ХХІ століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Науковий редактор Каламан О.Б. – директор ННПЕіМ ім.Г.Е.Вейнштейна ОНАХТ

Редакційна колегія:

Агеева І.М. - к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. - д.е.н., доц., Купріна Н.М. - к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. - д.е.н., проф., Павлов О.І. - д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. - к.с.н., доц., Савенко І.І. - д.е.н., проф.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом № 2 від 02.10.2018 р.

Матеріали додаються за оригіналами рукопису

Редакційна колегія не несе відповідальності за зміст та сутність наданих матеріалів

При цьому оцінка потенціалу підприємства проводиться з використанням натуральних вимірників [2, с. 184].

Можна зробити висновок, що єдиного підходу до оцінки виробничого потенціалу не існує. Доцільно на рівні окремого підприємства здійснювати облік як кількісних, так і якісних показників, які потрібні для розрахунку виробничого потенціалу. Виходячи із мети, яка стоїть перед підприємством зараз, здійснюється оцінка наявного виробничого потенціалу та наявних резервів його підвищення. У випадку істотної зміни стратегічної мети діяльності підприємства, стану зовнішнього середовища, можлива зміна методики оцінки наявного виробничого потенціалу. Відповідно є доцільним перерахунок узагальнюючих показників за минулі періоди й розрахунок резервів підвищення виробничого потенціалу. Це дає можливість здійснювати оцінку потенціалу у динаміці при зміні умов зовнішнього середовища та стратегічних цілей діяльності.

Література

1. Авдєєнко В. Н. Виробничий потенціал промислового підприємства / Авдєєнко В. Н. – М. : Економіка, 1999. – 134 с
2. Гавва В. Н. Потенціал підприємства: формування та оцінювання : [навч. посібник] / Гавва В. Н. – К. : Центр навчальної літератури, 2004. – 224 с.
3. Лепьохін О.В. Економічний механізм регулювання розвитку промислового виробництва: дис... канд. екон. наук: 08.07.01 / О.В. Лепьохін. - К., 2002. - 198 .
4. Меліх Т.Г. Інтеграція підприємств харчової промисловості як фактор оптимізації використання виробничого потенціалу / Т.Г. Меліх // Глобальні та національні проблеми економіки. Електронне наукове видання. Випуск 14 – 2016 – с.450–457.- Режим доступу: <http://globalnational.in.ua/issue-14-2016/22-vipusk-14-gruden-2016-r/2708-melikh-t-g-integratsiya-pidpriemstv-kharchovoji-promislovosti-yak-faktor-optimizatsijivikoristannya-virobnichogo-potentsialu>
5. Савченко М. В. Управління економічним потенціалом промислових підприємств: дис... канд. екон. наук: 08.06.01 / Марина Василівна Савченко. - Х., 2004. - 220 с
6. Шталь Т.В. Комплексна оцінка ресурсного потенціалу підприємств роздрібної торгівлі: автореф. дис... канд. екон. наук: 08.07.05 / Т.В. Шталь. - Х., 2006. - 18 с.

ПРОБЛЕМИ КОНТРОЛЮ ЯКІСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ

Немченко Г.В., аспірант кафедри управління бізнесом
Одеської національної академії харчових технологій

Сьогодні неможливо управляти та розробляти стратегічні напрямки розвитку харчових підприємств в регіоні без контролю, який дозволяє порівняти плани з досягнутими результатами та виявити недоліки для їх усунення, захистити інтереси споживачів та перевірити якість продукції. Чим менше розбіжності досягнутих результатів з запланованими, тим краще побудовано управління на підприємстві. Важливе значення у контролі якості харчових продуктів у світі відводиться державі. Пов'язано це з тим, що від якості харчових продуктів залежить відтворення робочої сили. Неякісні харчові продукти або недоступність для споживання веде до захворюваності, скорочення тривалості життя і у масштабі країни до втрат ВВП. Незважаючи на те, що Україна має величезний потенціал у виробництві продовольства, для значної частини населення

високоякісні харчові продукти залишаються недоступними через низьку платоспроможність, веде до захворюваності і підвищеної смертності. Ця проблема спостерігається і у розвинутих країнах. Іноді виробники, орієнтуючись лише на отримання прибутку, випускають неекологічну харчову продукцію, яка наносить шкоду здоров'ю.

Недостатній контроль за якістю харчових продуктів з боку держави, або надмірний, можуть спричиняти ряд проблем, таких як: корупція, погіршення якості харчових продуктів і загроза здоров'ю людини. Так, в умовах збереження або незначного підвищення цін на зернові і зростання цін на пальне і податки, фермери України почали економити на засобах захисту рослин, використовуючи контрафактні, що не тільки не сприяє виробництву якісної харчової продукції, але й супроводжується багатьма випадками отруєння людей і домашніх тварин. Значні збитки від такої хімізації сільського господарства вже привели до загибелі бджіл і Україна вимушена була зменшити експорт меду у 2018 році. За даними Міністерства екології та природних ресурсів України за 2016-2017 роки в Україні зареєстрували 1092 дозволених до використання пестицидів і агрохімікатів. Але які пестициди використовують агропідприємства і у якій кількості, законно чи вони ввозили у країну, і використовують лі заборонені або з вичерпаним терміном придатності – жоден державний орган не контролює.

Багато підприємств не мають дозвільних документів на обробку земель хімікатами, відсутні і лабораторії, які би контролювали якість води, ґрунтів та повітря. Не випадково, на засіданні Ради ООН за правами людини 7 березня 2017 року міжнародні експерти призвали усі країни урегулювати обіг з особо небезпечними пестицидами, які є причиною смерті 200 тисяч людей у світі щорічно і викликають рак, хвороби Альцгеймера і Паркінсона, гормональні порушення, проблеми розвитку і безпліддя. Це викликано тим, що агропідприємства користуються безконтрольністю, відсутністю реального покарання з боку держави, а також вони використовують дешеві або заборонені пестициди з вичерпаним терміном придатності [1].

Слід відзначити, що деякі шляхи щодо покращення контролю якості харчових продуктів здійснюються і в Україні. Так, у 2018 році вступив в силу закон України № 2042 від 18.05.2017 року «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин». Цим законом передбачається перевірки харчової продукції підприємств і застосування високих штрафів у випадку невідповідності. Безумовно, це позитивний крок у покращенні якості харчової продукції. У той же час закон має деякі положення, які значно знижують ефективність його дії. Наприклад, у статті 1.3 закону аудит розглядається, як «систематичне та незалежне вивчення певної дії з метою визначення того, чи відповідає така діяльність та пов'язані з нею результати запланованим заходам і чи такі заходи впроваджені результативно та у спосіб, який дозволяє досягти поставленої мети». Тобто автори закону не розглядають аудит як незалежний фінансовий контроль, що робить його неефективним і недостатнім.

Не зрозумілим до кінця залишається відповідь на питання: як в умовах хронічного бюджетного дефіциту за рахунок кого і чого будуть створені і забезпечуватись сучасні дорогі лабораторії. Акцент у перевірках роблять лише на ветеринарний контроль, інспекторів, а вплив на здоров'я людини від споживання харчових продуктів взагалі відсутній. В ст. 17.1 декларативно відмічається пріоритетність «безпеки у питаннях життя і здоров'я людини перед будь-якими іншими інтересами та цілями у сфері господарської діяльності». У той же час до експертизи не залучений жоден лікар і вплив на здоров'я людини залишається майже невідомий. Викликає сумнів, що (ст.12.7) «шкода завдана фізичній чи юридичній особі незаконними рішеннями...посадової особи компетентного органу...відшкодовується за рахунок коштів бюджету». Це не тільки веде до безвідповідальності, але створює умови для зловживань і корупційних дій. Використання біологічних засобів захисту вимагає більше витрат, але дозволяє виробляти екологічну продукцію. Тому контроль передбачає стимулювання, надання регіональних субсидій виробникам якісної харчової продукції і повинно охоплювати:

- 1.Технологію виробництва.
- 2.Готову продукцію.
- 3.Фінансові витрати.

Слід відзначити, що сьогодні цифрові технології відкривають широкі можливості у здійсненні моніторингу руху техніки, витрат палива, насіння, внесення хімічних добрив і засобів захисту рослин з аналізом ґрунтів, забезпечувати вакцинацію та харчування домашніх тварин, а це значно знижує витрати. Все це дозволяє зробити висновок, що контроль на харчовому підприємстві повинен відповідати технологічному способу виробництва і лише в цьому випадку він буде ефективним.

Ефект від служби контролю повинен перевищувати витрати на його проведення. Це вимагає створення незалежної служби контролю споживачів харчових продуктів (НСКСХП), яка би могла вибірково контролювати якість виробництва та збереження і у випадку небезпеки призупиняти випуск, поширювати інформацію і разом з міністерством охорони здоров'я рекомендувати виробляти корисну продукцію для людини і обмежувати шкідливу.

Необхідно звернути увагу, що поняття контролю за діяльністю харчових підприємств, їх продукцією значно більш вузьке, ніж контроль продовольчої безпеки. Як вважають відомі фахівці – Єгоров Б.В. та Кордзая Н.Р. «на сьогодні майже відсутня чітко визначена система загальнодержавного «спостереження» за формуванням та рівнем продовольчої безпеки. Відсутній також і будь-який єдиний законодавчий документ, який би прямо регламентував основні аспекти формування продовольчої безпеки, оцінки її рівня та механізмів державного регулювання» [3, с.127]. Тому контроль продовольчої безпеки повинен охоплювати майже весь АПК, а не окремі харчові підприємства. Висока якість харчової продукції не може забезпечити харчову безпеку в регіоні і державі. У зв'язку з цим контроль повинен здійснюватись від родючості і екологічності ґрунтів, стану селекційно-генетичного забезпечення рослинництва і

тваринництва, якості добрив, засобів захисту рослин, сільськогосподарської техніки, технології переробки, зберігання, якості самої харчової продукції, імпортозалежності. Щоб зменшити імпортозалежність, доцільно на продукцію, яку можна виробляти в Україні встановлювати додаткові податки, якими наповнювати регіональні та державні інноваційні фонди для розвитку вітчизняного виробництва. Все це свідчить, що повинна бути створена не система контролю якості і безпеки продуктів харчування, а система контролю продовольчої безпеки.

Література

1. Войцеховская А. SOS: пестицидная опасность. – Зеркало недели, 9-15 декабря 2017 г., № 1172.
2. Закон України «Про державний контроль за дотриманням законодавства про харчові продукти, корми, побічні продукти тваринного походження, здоров'я та благополуччя тварин». Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2042-19>
3. Кордзая Н.Р., Єгоров Б.В. Основні поняття продовольчої безпеки країни./ Н.Р. Корзая, Б.В. Єгоров. – Херсон.: Олді-плюс, 2018. – 148 с.

РЕГУЛЯТИВНИЙ КОМПОНЕНТ ЛОГІСТИКИ ДЕРЖАВНОГО ГОСПОДАРЮВАННЯ ЯК ОСНОВА РИНКОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ЗЕРНОВОГО РИНКУ

Седікова І. О., д.е.н., доцент кафедри менеджменту і логістики
Одеська національна академія харчових технологій

Досвід зерносіючих та експортуючих країн підтверджує необхідність державного регулювання процесів виробництва і розподілу зерна, формування виняткових умов розвитку зернової галузі.

У роботах вчених, присвячених даній проблемі відзначено, що «частка допомоги держави в доходах фермерів тривалий час становила в Австралії – 15 %, США – 30 %, Канаді – 45, Австрії – 52 %, Швеції – 59 %, Японії – 66 %, Фінляндії – 71 %, Норвегії – 77 %, Швейцарії – 80 %» [1].

Державне регулювання являє собою систему впливу уповноважених державних установ, за допомогою заходів адміністративного та організаційно-правового впливу, на діяльність господарюючих суб'єктів. У наукових дослідженнях питання про те, в яких масштабах та пропорціях повинно здійснюватися державне регулювання залишається невирішеним. На погляд деяких вчених «все залежить від специфіки економіки конкретної країни. Держава повинна створювати умови для здійснення підприємницької діяльності в умовах хоча б відносної справедливості з використанням системи адміністративно-економічних методів регулювання. Якщо механізми впливу не налагоджені або не працюють, то виникають сумніви в необхідності такого державного регулювання. Якщо ж система заходів діє, з'являється можливість дотримання інтересів усіх учасників ринкових відносин» [2].

Наголосимо, що приступаючи до вирішення будь-якої задачі, наприклад створення високопродуктивної логістичної інфраструктури виробництва і розподілу зерна, поширення заходів державного регулювання повинно бути

- Самофатова В.А., к.е.н., доц., Богослов В.І., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса
17. ПРОБЛЕМИ КОНТРОЛЮ ЯКІСТІ ХАРЧОВИХ ПРОДУКТІВ 45
Немченко Г. В., аспірант, ОНАХТ, м. Одеса
18. РЕГУЛЯТИВНИЙ КОМПОНЕНТ ЛОГІСТИКИ ДЕРЖАВНОГО ГОСПОДАРЮВАННЯ ЯК ОСНОВА РИНКОВОГО АДМІНІСТРУВАННЯ ЗЕРНОВОГО РИНКУ 48
Седікова І. О., д.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса
19. ОКРЕМІ АСПЕКТИ ОЦІНКИ АКТИВІВ ПІДПРИЄМСТВА 50
Ступницька Т.М., к.е.н., доцент, Васильєва Ю.В., магістрант, ОНАХТ
20. СУЧАСНА СКЛАДОВА ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЇ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА 53
Каламан О.Б., к.е.н., доцент, Мандрикін Д.В., магістрант, ОНАХТ
21. ДИФУЗІЯ ТЕХНОЛОГІЧНИХ ІННОВАЦІЙ: ПЕРСПЕКТИВИ УКРАЇНИ 57
Стадницький Ю.І., д.е.н., професор, Політехніка Свентокшиська, Польща
22. ВИЗНАЧЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ДІЯЛЬНОСТІ СЛУЖБИ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ ПІДПРИЄМСТВ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ 58
Удовиця О.Ф., к.пед.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса
23. СУЧАСНІ НАПРЯМКИ РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВА НА ПРИКЛАДІ ПАТ «КАРЛСБЕРГ УКРАЇНА» 61
Коренман Є.М., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса
24. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ КЕРІВНИКІВ МАЛОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА 63
Савенко І. І., д.е.н., професор, завідувач кафедри, ОНАХТ, м. Одеса
25. ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДХОДІВ ДО ФОРМУВАННЯ СТРАТЕГІЧНИХ НАПРЯМІВ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМСТВ ПІВДЕННОГО РЕГІОНУ 64
Агеева І. М., к.е.н., доцент, Агаркова О. В., асистент, ОНАХТ, м. Одеса
26. ДЕРЖАВА ЯК СУБ'ЄКТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ 67
Ткачук Т.І., к.е.н., доцент, Заболотна О.С., асистент, ОНАХТ, м. Одеса
27. ЕКОНОМІКА І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ АПК УКРАЇНИ В СЕГМЕНТІ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР 71
Татарик Е.П., асистент, ОНАХТ, м. Одеса
28. ОЦІНКА СТРУКТУРНИХ ЗРУШЕНЬ В ІНВЕСТИЦІЙНОМУ АНАЛІЗІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ 74
Фрум О.Л., к.е.н., старший викладач, ОНАХТ, м. Одеса
29. РЕФОРМИ Л. КУЧМИ ДЛЯ ПОДОЛАННЯ ТІНЬОВОГО СЕКТОРУ ТА ПОБУДОВИ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ В УКРАЇНІ 76
Неклюдов Є. С., аспірант кафедри новітньої історії України
Запорізький національний університет
30. ВИЗНАЧЕННЯ ІМОВІРНОСТІ БАНКРУТСТВА ЯК ПРЕВЕНТИВНИЙ ЗАХІД ДЛЯ ЕФЕКТИВНОГО ФУНКЦІОНУВАННЯ ТА РОЗВИТКУ М'ЯСОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ 80
Магденко С.О., ст. викладач, Хмелевський Б.В., магістрант, ОНАХТ
31. ПИЩЕВАЯ ПРОМЫШЛЕННОСТЬ БЕЛАРУСИ В КОНТЕКСТЕ МИРОВЫХ ТЕНДЕНЦИЙ 82
Пилипук А.В., к.е.н., доцент, зав. сектором економіки перерабатывающей промышленности Республиканского научного унитарного предприятия «Институт системных исследований в АПК Национальной академии наук Беларуси»
32. ПОВЫШЕНИЕ ЭФФЕКТИВНОСТИ АПК ЗА СЧЕТ СОЗДАНИЯ МАРКЕТ-ПЛЕЙС 85
Куклинова Т. В., к.э.н., доцент, Дроздов А. Ю., магістрант, ОНЭУ
33. СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ТА ПСИХОЛОГІЧНІ ПІДВАЛИНИ БРЕНДИНГУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ ПІВДНЯ УКРАЇНИ 87
Павлова І. О., асистент, ОНАХТ, м. Одеса